পৰমাত্মাৰ পৰিচয়

AMARNATH IN KASHMIR
অমৰনাথ
সৰ্ব আত্মাৰ পিতা
GOD IS KINDLY LIGHT
পৰমাত্মা এক জ্যোতি
হজৰত মুসা
MOSES ON THE MOUNT
GOD FATHER, THE EVER-TRUE, SHIVA THE ETERNAL GOOD THE EVER-BENEFICIAL
জাপানত
BUDDHIST
CHINMONSEKI
A WAY OF MEDITATION IN JAPAN
SING-A-ASWAD IN MECCA.
দেহি শিবা
GOD IS INCORPOREAL
GOD THE HIGHEST, THE MOST MERCIFUL.
BLESS ME SHIVA WITH....
GOBIND SINGH
সঙ্গে অসবদ্
GURU NANAK

প্ৰজাপিতা ব্ৰহ্মাকুমাৰী ঈশ্বৰীয় বিশ্ববিদ্যালয়

আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় আধ্যাত্মিক উন্নতিৰ কাৰণে—এই সংস্থাৰ স্থাপন হয় ১৯৩৭ চনত সিন্ধু প্ৰদেশৰ হায়দৰাবাদত স্বয়ং পৰমপিতা পৰমাত্মা শিৱৰ দ্বাৰা। ১৯৫১ চনত ই ভাৰতৰ ৰাজস্থানত অৱস্থিত আবু পৰ্বতলৈ স্থানান্তৰিত হয়। এই ঈশ্বৰীয় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উদ্দেশ্য হ'ল মনুষ্য সমাজৰ চৰিত্ৰ গঠন কৰা; জীৱন নিৰ্বিকাৰী অথবা পৱিত্ৰ কৰা, মানুহক দেবতুল্য তথা আত্মানুভূতি আৰু ঈশ্বৰানুভূতিৰ সহজ পথ প্ৰদৰ্শন কৰা যাতে মানুহে জীৱনত পৱিত্ৰতা ধাৰণ কৰি আহিব ধৰা সত্য যুগ আৰু ত্ৰেতাযুগী দৈৱী সৃষ্টিত ২১ জন্মৰ কাৰণে পূজ্য শ্ৰীলক্ষ্মী আৰু শ্ৰীনাৰায়ণৰ দৰে দেৱ পদ প্ৰাপ্ত কৰিব পাৰে।

স্বয়ং পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ দ্বাৰা প্ৰত্যক্ষ জ্ঞান প্ৰাপ্ত কৰাবলৈ তথা পৰমাত্মাৰ অৱতৰণৰ দিব্য অনুভূতি কৰাবলৈ গোটেই বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত এই ঈশ্বৰীয় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ৫০০০ তকৈও অধিক সেৱা কেন্দ্ৰ স্থাপিত হৈছে।

পৰমাত্মাৰ প্ৰকৃত পৰিচয় কি ?

সংসাৰত সম্ভৱতঃ এনে এজন ব্যক্তি নোলাব যিজনে পৰমাত্মা শব্দটো শুনা নাই। কিন্তু পৰমাত্মাৰ প্ৰকৃত পৰিচয় অথমা তেওঁৰ সম্বন্ধে যথাৰ্থ জ্ঞান মনুষ্যাত্মাৰ আজিলৈকে হোৱা নাই। প্ৰত্যেক মানুহে নিজৰ শাৰীৰিক পিতাৰ নাম, ৰূপ, কৰ্তব্য ইত্যাদিৰ সৈতে পৰিচিত। নগৰবাসীসকলে তেওঁলোকৰ পৌৰপিতা (Mayor) সম্বন্ধে জানে। সকলো ৰাজ্যৰ মানুহেই নিজ নিজ ৰাজ্যৰ ৰাজ্যপালক জানে। আকৌ সকলো দেশৰ অধিবাসীয়েই নিজ নিজ দেশৰ ৰাষ্ট্ৰপতিক জানে। ঠিক এনেকৈয়ে গোটেই বিশ্বৰ অধিকাৰী পৰমপিতা পৰমাত্মাৰো অস্তিত্ব জনা দৰকাৰ। কিন্তু সকলো মনুষ্যাত্মাৰেই সেই বিশ্ব অধিকাৰী পৰমপিতা পৰমাত্মা সম্পৰ্কে জ্ঞান আছে জানো ? আচৰিত কথা এয়ে যে, জীৱাত্মাবিলাকে সমস্ত ভুল ভ্ৰান্তিৰ মাজতো নিজ নিজ লৌকিক আৰু বিনাশী সম্বন্ধৰ বিষয়ে থুল-মূলভাৱে জানে, কিন্তু পাৰলৌকিক অবিনাশী পৰমপিতা পৰমাত্মাক সম্পূৰ্ণভাৱে পাহৰি গৈছে।

এই অজ্ঞানতাৰ কাৰণেই সকলো আত্মাই পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ লগত যোগ বা সম্বন্ধ স্থাপন কৰিব নোৱাৰে আৰু সেই গতিকেই তেওঁলোকে ঈশ্বৰীয় জন্মসিদ্ধ অধিকাৰ— পৱিত্ৰতা, সুখ, শান্তি আৰু শক্তিৰ পৰা বঞ্চিত হ'ব লগা হৈছে। মনুষ্যই জন্ম-জন্মান্তৰ ধৰি বেদ-পুৰাণ আদি পাঠ কৰি আৰু সেই বিষয়ে মনন, চিন্তন তথা জপ-তপ, তীৰ্থ-ব্ৰত, হোম-যজ্ঞ, দান ইত্যাদি পুন্য কৰ্ম কৰিও দিনক-দিনে দুখী, অশান্ত অথবা পতিত হৈছে। উদাহৰণ দি ক'ব পাৰি যে বিদ্যুৎ শক্তিৰ উৎস বিজুলী ঘৰ (Power House)ৰ লগত সংযোজিত নকৰিলে এটা বৈদ্যুতিক বাল্বে শক্তিৰ আলোক ৰূপৰ প্ৰকাশ কেতিয়াও কৰিব নোৱাৰে।

আজি পৰ্যান্ত যিসকল ঋষি, মুনি, সন্ন্যাসী, ভক্ত বা ধৰ্মস্থাপক আহিছে তেওঁলোকে কেৱল পৰমাত্মাৰ মহিমা কীৰ্তনেই কৰি গৈছে, কিন্তু 'পৰমাত্মা কোন' এই প্ৰশ্নৰ সন্তোষজনক উত্তৰ কোনেও দিব পৰা নাই, অথবা এই বিষয়ে যথাৰ্থ জ্ঞান তেওঁলোকৰ কাৰোৱেই নাই অৰ্থাৎ ই এতিয়াও গূঢ় ৰহস্য হৈ আছে।

কোনো কোনোৱে কয়, তেওঁ শক্তি বিশেষ, আন কিছুমানৰ মতে তেওঁ নাম, ৰূপ ৰহিত। প্ৰকৃততে শক্তি পৰমাত্মাৰ এটা গুণহে আৰু গুণ থাকিও গুণ ধাৰণ কৰোতা 'গুণী'ৰ অস্তিত্ব নাই— ই কেনেকৈ সম্ভৱ হ'ব পাৰে! 'গুণ'ৰ নিজা ৰূপ নথকাৰ অৰ্থে এয়েই নহয় যে 'গুণী'ও নাম ৰূপ ৰহিত হ'ব। যিদৰে সুগন্ধৰ নিজা ৰূপ বা আকাৰ নাথাকিলেও ফুলৰ কিন্তু নাম, ৰূপ থকাতো ধ্ৰুৰূপ তেনেদৰে, গুণ (শক্তি)ৰ নিজা ৰূপ নাথাকিলেও এনে গুণ (শক্তি)ৰ অধিকাৰী পৰমাত্মাৰ কিন্তু নিজা নাম, ৰূপ থাকিবই।

পৰমাত্মাৰ ৰূপ

কোনো কোনো বস্তুৰ ৰূপ স্থূল চকুৰ দ্বাৰা দেখা পোৱা নাযায়। পৰমাত্মাৰ ৰূপো স্থূল চকুৰ দ্বাৰা দৃষ্টিগোচৰ নহলেও প্ৰকৃততে তেওঁৰ ৰূপ নোহোৱা নহয়। তেওঁৰ দিব্য আৰু অব্যক্ত সত্তাৰ এটি ৰূপ অৱশ্যে আছে কিন্তু যিহেতু তেওঁ দিব্য আৰু অব্যক্ত সেইহেতুকে তেওঁক দৰ্শন কৰিবলৈ হ'লে দিব্য চকুৰ প্ৰয়োজন। পৰমাত্মাক নিৰাকাৰ বোলাৰ অৰ্থ এইটো নহয় যে, তেওঁৰ ৰূপ নাই। বাস্তৱিকতে নিৰাকাৰ শব্দটো আপেক্ষিক, অৰ্থাৎ অন্য আত্মাৰ দৈহিক ৰূপৰ সৈতে তুলনা কৰোতে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। অন্য আত্মাই স্থূল অথবা সূক্ষ্ম শৰীৰ ধাৰণ কৰে। কিন্তু পৰমাত্মা জন্ম-মৃত্যু চক্ৰৰ বাহিৰত। পৰমাত্মাৰ নিজৰ কোনো সাকাৰী অথবা আকাৰী শৰীৰ নাই। এই কাৰণে তেওঁক নিৰাকাৰ বুলি কোৱা হয়। এতেকে নিৰাকাৰৰ অৰ্থ হ'ল কায়াহীন, অব্যক্ত, অশৰীৰী।

প্ৰকৃততে পৰমাত্মা ৰূপ-বিহীন নহয়, তেওঁৰ ৰূপ আছে। তলৰ চিত্ৰত দেখুওৱাৰ দৰে তেওঁৰ ৰূপ এনে দিব্য জ্যোতি-বিন্দু সদৃশ।

পতিত পাৱন নিৰাকাৰ
পৰমপিতা পৰমাত্মা শিৱ

পৰমাত্মাৰ নাম

সংসাৰত যিমানবোৰ দেহধাৰী মনুষ্য আছে, শৰীৰৰ আকাৰ অনুযায়ী তেওঁলোকৰ নামাকৰণ কৰা হয়। বৰ্তমান জন্ম লোৱাৰ সময়ত অৰ্থাৎ শৰীৰ ধাৰণ কৰাৰ পিছত তেওঁলোকৰ যি নাম ৰখা হৈছে পৰজন্মত সেই নাম নহ'বও পাৰে। বৰং ব্ৰাহ্মণ, মাতা-পিতা অথবা কোনো মহাত্মাই তেওঁৰ বেলেগ নাম দিয়ে। এনেকৈ শৰীৰ সলনি হোৱাৰ লগে লগে মনুষ্যাত্মাৰ নামো সলনি হয়। এতেকে ই স্পষ্টভাৱে প্ৰতীয়মান হয় যে সকলো মানুহৰ নাম বিনাশী আৰু ই দেহত আৰোপিত। কিন্তু পৰমাত্মা অশৰীৰী, অপৰিৱৰ্তনীয় আৰু দিব্য। এতেকে পৰমাত্মাৰ নাম আছে বুলি কোৱাহে সমীচীন। তেওঁৰ দিব্য নাম "শিৱ"। শিৱৰ অৰ্থ হৈছে (১) কল্যাণকাৰী (২) বীজৰূপ (৩) বিন্দু। তেওঁক কল্যাণকাৰী কোৱা হয় কাৰণ তেওঁসকলোৰে সদগতি দাতা। যেনেকৈ বীজৰ পৰা বৃক্ষৰ উৎপত্তি হয়, ঠিক তেনেকৈ পৰমাত্মা শিৱ সৃষ্টিৰূপী বৃক্ষৰ নিমিত্তৰ কাৰণ। তেওঁৰ ৰূপ জ্যোতি বিন্দুৰ সমান। এই কাৰণে এইটো স্পষ্ট কথা যে 'শিৱ'ই তেওঁৰ উপযুক্ত নাম।

পৰমাত্মাৰ স্মৃতিচিহ্ন শিৱলিঙ্গ

মহাপুৰুষ আৰু দেৱ-দেৱীৰ স্মৃতি ৰক্ষাৰ্থে তেওঁলোকৰ স্মাৰক চিহ্ন মূৰ্তি, মন্দিৰ ইত্যাদি তৈয়াৰ কৰা হয়। কিন্তু সংসাৰত অন্যান্য সকলো মূৰ্তিতকৈ শিৱলিঙ্গৰ পূজা সৰ্বাধিক হয়; পৃথিৱীত খুব কমহে এনে দেশ ওলাব য'ত শিৱ লিঙ্গৰ পূজা নহয়।

শিৱৰ অৰ্থ হৈছে কল্যাণকাৰী বীজ ৰূপ পৰমাত্মা। লিঙ্গৰ অৰ্থ হৈছে প্ৰতিমা। এতেকে শিৱ লিঙ্গৰ অৰ্থ হৈছে কল্যাণকাৰী, পৰমপিতা, পৰমাত্মাৰ প্ৰতিমা। প্ৰাচীন কালত হীৰাৰ দ্বাৰা শিৱ লিঙ্গ প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল কাৰণ পৰমাত্মাৰ ৰূপ হৈছে জ্যোতি। এই বিষয়ত সোমনাথ প্ৰসিদ্ধ। সোমনাথ মন্দিৰত সৰ্বপ্ৰথম

বিশ্ববিখ্যাত কোহিনুৰ হীৰাৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত শিৱ লিঙ্গ স্থাপিত কৰা হৈছিল। বিভিন্ন ধৰ্মতো পৰমাত্মাক এনেকৈ শ্ৰদ্ধা ভক্তি কৰা হয়। তেওঁলোকে শিলৰ অথবা হীৰাৰ নাইবা অন্য ধাতুৰ কোনো স্থায়ী মূৰ্তি স্থাপন নকৰিব পাৰে কিন্তু পূজা-পাঠ, প্ৰাৰ্থনা অথবা কোনো পৱিত্ৰ অনুষ্ঠান উপলক্ষে জ্যোতি স্বৰূপ পৰম প্ৰিয় পৰমাত্মাৰ স্মৃতিৰ উদ্দেশ্যে নিজৰ ঘৰত অথবা ধৰ্ম স্থানত তথা মন্দিৰ, গুৰুদ্বাৰ ইত্যাদিত অৱশ্যে বন্তি জ্বলায়। ভাৰতবৰ্ষত থকা শিৱৰ ১২ টা অতি প্ৰসিদ্ধ মঠক জ্যোতিৰ্লিঙ্গম মঠ বুলি কোৱা হয়। এই কেইটাৰ ভিতৰত হিমালয়ৰ ওপৰত থকা কেদাৰেশ্বৰ, মালবত বিশ্বেশ্বৰ, সৌৰাষ্ট্ৰ প্ৰদেশত সোমনাথ আৰু উজ্জয়িনীত অৱস্থিত মহাকালেশ্বৰ অতি প্ৰসিদ্ধ।

ভাৰতৰ বাহিৰে ওচৰত তথা দূৰৱৰ্তী দেশ বিলাকৰ হিন্দু মতৰ পৰা ভিন্ন মতাৱলম্বী মানুহেও শিৱ লিঙ্গৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰে। আজিকালি খৃষ্টান, মুছলমান, বৌদ্ধ তথা ভিন্ন মতাৱলম্বী মানুহবিলাকে যদিও হিন্দু সকলৰ দৰে শিৱলিঙ্গৰ পূজা নকৰে তথাপি এনেকুৱা বহুতো প্ৰমাণ পোৱা যায় যে বৰ্তমান সময়তো অন্যান্য ধৰ্মাৱলম্বী লোকসকলে শিৱ লিঙ্গক ধৰ্মীয় মহত্ত্ব দিয়ে। উদাহৰণ স্বৰূপে ক'ব পাৰি যে ৰোমৰ খ্ৰীষ্ট ধৰ্মীয় ৰোমান ক্যাথলিক সম্প্ৰদায়ে আজিও ডিম্বাকাৰ প্ৰস্তৰক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰে। আৰব দেশত মক্কা নামেৰে তীৰ্থ স্থানত মুছলমান তীৰ্থযাত্ৰীসকলে "সংগ এ অসবদ্" অথবা মক্কেশ্বৰ নামে অভিহিত এই ধৰণৰ পাথৰকে মহত্ত্ব দিয়ে। জাপানত বৌদ্ধ ধৰ্মাৱলম্বী কোনো কোনো মানুহে সাধনা কৰিবৰ সময়ত মনক কেন্দ্ৰীভূত কৰিবৰ কাৰণে শিৱ লিঙ্গাকাৰ এক প্ৰস্তৰক তিনিফুট দূৰত তিনিফুট উচ্চ স্থানত স্থাপনা কৰে। ইজৰাইলত ইহুদীসকলে শপত গ্ৰহণ কৰিবৰ সময়ত পূৰ্বাপৰ ৰীতি অনুসৰি এনেকুৱা প্ৰস্তৰকে স্পৰ্শ কৰিব লাগে।

ভাৰতবৰ্ষৰ বাহিৰে ওচৰৰ নাইবা দূৰৱৰ্তী দেশবিলাকত শিৱৰ এনেধৰণৰ পাৰ্থিৱ স্মৃতিচিহ্ন - প্ৰাচীন মিচৰৰ ফিনিচিয়া নগৰত, চিৰিয়া আৰু য়ুনানত, স্পেইন আৰু জাৰ্মানীত, স্কান্দিনেভিয়া, আমেৰিকা আৰু মেক্সিকোত, পেৰু আৰু হাইতি দেশত, সুমিত্ৰা আৰু জাভা দ্বীপপুঞ্জত আজিও দেখিবলৈ পোৱা যায়।

কেৱল এয়ে নহয় বৰং স্কট্‌লেণ্ডৰ গ্লাচগো চহৰত, তুৰ্কীস্থান, তাচখন্দ, ওয়েষ্ট ইণ্ডিজৰ গিয়ানা নগৰত, লঙ্কা, শ্যাম দেশত আৰু মৰিচাচ, মাদাগাস্কাৰ প্ৰভৃতি ঠাইত আজিও শিৱ লিঙ্গৰ পূজা হৈ আছে। অনেক ধৰ্মৰ ভিতৰত মতভেদ বৃদ্ধি হোৱাৰ বাবে শিৱলিঙ্গৰ লোকপ্ৰিয়তা পূৰ্বৰ দৰে আৰু নাই। আনহাতে ভাৰতবৰ্ষত, য'ৰ পৰা এই পূজা আৰম্ভ হৈ বাহিৰলৈ গৈছিল, এই শিৱলিঙ্গৰ পূজা আজিও অতি প্ৰিয়। ৰামেশ্বৰত শ্ৰীৰামচন্দ্ৰক, গোপেশ্বৰত শ্ৰীকৃষ্ণক, তথা অন্যান্য দেৱতাসকলক তেওঁলোকৰো পৰম পূজ্য ঈশ্বৰ শিৱক দৰ্শন কৰিবৰ কাৰণে শিৱলিঙ্গক পূজা কৰা দেখুওৱা হৈছে। এতেকে এইটো নিঃসন্দেহে স্বীকাৰ কৰিব লাগে যে গোটেই সৃষ্টিৰ সকলো আত্মাৰেই (লাগিলে যি কোনো ধৰ্মৰ অথবা সম্প্ৰদায়ৰে নহওক) পিতা একমাত্ৰ পৰম প্ৰিয় পৰমপিতা পৰমাত্মা জ্যোতিৰ্লিঙ্গম শিৱহে।

শিৱৰ বিষয়ে ভ্ৰম

বৰ্তমান সময়ত ভাৰতবৰ্ষত যদিও শিৱলিঙ্গৰ পূজাৰ ব্যাপকতা যথেষ্টভাৱে চলি আছে তথাপি শিৱৰ বিষয়ে বহুপ্ৰকাৰ অপ্ৰাসংগিক কথা প্ৰচলিত আছে, যাৰ দ্বাৰ এইটো প্ৰমাণিত হয় যে মানুহে তেওঁলোকৰ পূজ্য পৰমাত্মা শিৱৰ বিষয়ে একো নাজানে। দ্বাপৰ আৰু কলিযুগী লিখকসকলৰ কল্পনাত শিৱৰ বিষয়ে অতিৰঞ্জিত মনে সজা অনেক উপাখ্যান আছে যাৰ দ্বাৰা শিৱৰ ওপৰত অনেক দোষাৰোপ কৰা হৈছে। প্ৰসংগক্ৰমে উল্লেখ কৰিব পাৰি যে, পাৰ্বতীৰ ওচৰত শিৱ মোহিত হোৱা, চন্দ্ৰমাৰ সৈতে দক্ষ প্ৰজাপতিৰ ২৭ গৰাকী কন্যাক বিবাহ কৰোৱা আৰু পিছত অভিশাপ দিয়া ইত্যাদি বিলাক গল্পৰ বাহিৰে আন একো নহয়। পৰমপিতা পৰমাত্মা শিৱ আৰু তেওঁৰ ৰচনা— ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু ও শংকৰৰ বিষয়ে বাস্তৱিক জ্ঞান নথকাৰ বাবে মানুহে তেওঁলোকৰ চৰিত্ৰক, কামনা-বাসনাৰে ভৰা কাহিনী ৰচনা কৰি কলঙ্কিত কৰিছে, আৰু কেতিয়াবা বিষ্ণুক পৰমাত্মা সিদ্ধ কৰাৰ মানসেৰে ব্ৰহ্মা আৰু শংকৰৰ গ্লানি কৰিছে অথবা যিকোনো দুজন দেৱতাক যুদ্ধত অৱতৰণ কৰোৱাই মুখে মুখে প্ৰচাৰিত গল্পৰ সৃষ্টি কৰিছে।

আন এটা বিবেচনা কৰিব লগা কথা হৈছে যে, ভক্তসকলে অজ্ঞতাৰ কাৰণে শিৱ আৰু শংকৰক একেই সত্তা বুলি ভাবে। (শিৱ আৰু শংকৰৰ মাজত পাৰ্থক্য পিছত স্পষ্টীকৰণ কৰা হৈছে।) বুদ্ধি তমোপ্ৰধান হোৱাৰ কাৰণে কোনো কোনোৱে আকৌ শংকৰক ব্যক্ত-মনুষ্যৰ সমান বুলি ভাবি শিৱক শংকৰৰ লিঙ্গ ৰূপত পূজা কৰি আহিছে। পৰিতাপৰ বিষয় যে ভাৰতবাসীৰ বুদ্ধি ইমানেই হীন হৈ পৰিছে।

পৰমাত্মা আৰু আত্মাৰ মাজত পাৰ্থক্য

পৰমাত্মা (পৰম+আত্মা) শব্দটোৱে ইয়াক স্পষ্ট কৰে যে আত্মা সংখ্যাত বহুত যাৰ ভিতৰত এটি নিৰ্দিষ্ট আত্মাৰ (পৰমাত্মাৰ) অস্তিত্ব বেলেগ আৰু সৰ্ব্বোচ্চ। যেনেকৈ প্ৰধানমন্ত্ৰী, জ্যেষ্ঠ পুত্ৰ ইত্যাদি শব্দ বিলাকৰ সাৰ্থকতা তেতিয়াহে থাকিব যেতিয়া আন আন মন্ত্ৰী সকলৰ ভিতৰত তেওঁৰ (প্ৰধান মন্ত্ৰীৰ) স্তৰ, অধিকাৰ আৰু কৰ্ত্তব্য প্ৰধান হ'ব, অথবা অন্য পুত্ৰসকলৰ ভিতৰত তেওঁ (জ্যেষ্ঠপুত্ৰ) জ্যেষ্ঠ হ'ব। অনেক মানুহৰে বিচাৰ এনেধৰণৰ যে আত্মা, পৰমাত্মাৰ অংশ আৰু সকলোৰে একত্ৰিত ৰূপ পৰমাত্মা। কিন্তু পৰম শব্দটো গুণবাচকহে (Qualitative) পৰিমাণ বাচক (Quantitative) নহয়। যেনেকৈ কোনো ব্যক্তিক যেতিয়া মহাত্মা (মহান + আত্মা) অথবা মহাপুৰুষৰ উপাধি দিয়া হয়, তাৰ অৰ্থ এনেকুৱা নহয় যে তেওঁৰ আত্মা বা স্থূল শৰীৰৰ আকৃতি (size) ডাঙৰ কিন্তু ই ইয়াকে বুজায় যে তেওঁৰ গুণ অন্যতকৈ মহান বা শ্ৰেষ্ঠ।

যিহেতু আত্মা আৰু পৰমাত্মা দুয়োটা চৈতন্য সত্তাৰ অস্তিত্ব অনাদি আৰু অবিনাশী, তেনেস্থলত আত্মা পৰমাত্মাৰ অংশ হোৱাটো কেনেকৈ সম্ভৱ হ'ব পাৰে? অৱশ্যে যিহেতু সকলো আত্মা পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ সন্তান, তেনেক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ ভিতৰত পৱিত্ৰতা, সুখ আৰু শক্তি ইত্যাদি ঈশ্বৰীয় গুণৰ কিছু কিছু অংশ পৈত্ৰিক সম্পত্তি হিচাপে বিদ্যমান হ'ব পাৰে। এতেকে, পৰমাত্মা আৰু আত্মা ভিন্ন ভিন্ন সত্তা। পৰম আত্মা এক আত্মা অনেক। আত্মা

পৱিত্ৰ হৈ মহাত্মা, ধৰ্মাত্মা অথবা দেৱাত্মা (সৰ্বগুণ সম্পন্ন, ১৬ কলা সম্পূৰ্ণ, সম্পূৰ্ণ নিৰ্বিকাৰী) হ'ব পাৰে, কিন্তু পৰমাত্মা হোৱা অথবা নিজৰ অস্তিত্ব পৰমাত্মাৰ সৈতে মিলাই দিয়া মাত্ৰ অসম্ভৱেই নহয়, মিছা বিচাৰ বুলিও ক'ব লাগিব। পৰমাত্মাৰ ক্ষেত্ৰত সদায় একবচন কিন্তু আত্মাৰ ক্ষেত্ৰত বহুবচন প্ৰয়োগ হয়; যেনে আত্মাসকল, মহাত্মাসকল ইত্যাদি, পৰমাত্মাসকল বুলি কোনেও নকয়। এতেকে, পৰমাত্মা এক আৰু আন আত্মাসকলে কেতিয়াও নিজক পৰমাত্মা বুলিব নোৱাৰে। নিজকে শিৱ বুলি ভবা বা "শিৱোহম্" কোৱা মাৰাত্মক ভুল।

প্ৰায় দেখা যায়, শিৱলিঙ্গৰ সৈতে তেনে আকাৰ বিশিষ্ট সৰু সৰু শিলৰ প্ৰতিমাৰ পূজা হয় যাক শালিগ্ৰাম বুলি কোৱা হয়। শিৱলিঙ্গ যেনেকৈ শিৱৰ চিহ্ন শালিগ্ৰামো তেনেকৈ বিভিন্ন আত্মাৰ সূচক। এইটো ঠিক যে আত্মা আৰু পৰমাত্মাৰ গুণ আৰু সংস্কাৰ বিভিন্ন কিন্তু ৰূপ আৰু আকৃতিত একে অৰ্থাৎ জ্যোতি বিন্দু সমান। কেৱল পৰমাত্মাৰ পৰম ভাব প্ৰকাশ কৰিবৰ কাৰণে মূৰ্তিত শিৱৰ ৰূপ অন্য শালিগ্ৰামতকৈ আপেক্ষিক ডাঙৰ কৰি দেখুওৱা হয়। আত্মাবিলাক জন্ম-মৃত্যুৰ চক্ৰৰ মাজেদি আহে অৰ্থাৎ পুনৰ জন্ম লয়। কিন্তু পৰমাত্মাৰ কল্পৰ অন্তত এবাৰেই দিব্য আৰু আলৌকিক অৱতৰণ হয়। আত্মাবিলাক সৃষ্টিৰ প্ৰথম অৰ্ধত পৱিত্ৰ থাকে আৰু সৃষ্টিচক্ৰত লাহে লাহে যিমানেই অগ্ৰসৰ হয় সিমানেই অপৱিত্ৰ আৰু পতিত হৈ পৰে। কিন্তু পতিত পাৱন পৰমাত্মা সদাশিৱ সদায় পৱিত্ৰ।

পৰমাত্মাৰ কৰ্তব্য আৰু ত্ৰিদেৱ ৰচনা

কৰ্তব্যৰ দ্বাৰাহে কাৰোবাৰ মহিমা অথবা মহানতা প্ৰকাশ হয়। পৰমপিতা পৰমাত্মা শিৱ সমস্ত সৃষ্টিৰ পিতা হোৱাৰ কাৰণে তেওঁৰ দিব্য আৰু কল্যাণকাৰী কৰ্তব্যও গোটেই বিশ্বৰ কাৰণে হয়। যদি সাধাৰণ মানুহক 'পৰমাত্মাই কি কৰে' বুলি সোধা হয়, তেতিয়া অধিকাংশ মানুহে উত্তৰ দিব যে সংসাৰৰ সকলো কামেই পৰমাত্মাৰ শক্তিৰ দ্বাৰা পৰিচালিত আৰু তেওঁৰ আদেশ অবিহনে এটি পাতো লৰচৰ কৰিব নোৱাৰে। যদি তেনেকুৱাই হয় তেনেহলে বিচাৰ কৰিবলগীয়া

কথা যে পৰমাত্মায়ো কু-কৰ্ম কৰে নেকি, যাৰ ফলস্বৰূপে অন্য আত্মাই দুখ ভোগ কৰে ? ধৰি লওক, কোনো মানুহে যদি উত্তেজনাৰ বশৱৰ্তী হৈ অন্য মানুহক ছুৰিৰ দ্বাৰা আঘাত কৰে তেন্তে এই হিংসাত্মক কৰ্মৰ কৰ্তা কি পৰমাত্মা হ'ব ? পৰমাত্মা সদায় সুখদাতা আৰু সদায় দুখ হৰণকাৰী। এতেকে, তেওঁৰ কৰ্মৰ মাজত দুখ কেতিয়াও থাকিব নোৱাৰে। যদি পাপ আৰু পুণ্য কৰ্ম পৰমাত্মাই কৰে তেনেহ'লে আত্মাবিলাকে তাৰ ফল ভোগ কৰিব কিয় ? বিধি অনুসাৰে এই কথাকে কোৱা হয় যে, যি যেনে কৰ্ম কৰে সি তেনে ফল পায়। এতেকে এইটো মন কৰিবলগীয়া কথা যে আত্মাই সম্পূৰ্ণ স্বতন্ত্ৰভাৱে কাম কৰিব পাৰে, আত্মা, পৰমাত্মাৰ হাতৰ কাঠৰ পুতুলা স্বৰূপ নহয়। পৰমাত্মাৰ নাম, ৰূপ, গুণ ইত্যাদি লৌকিক মানুহৰ পৰ ভিন্ন। গতিকে তেওঁৰ কৰ্মও লৌকিক নহৈ অলৌকিক হোৱা প্ৰয়োজন। কিন্তু বহুতৰ বিশ্বাস যে সংসাৰত ফল-ফুল, গছ-গছনি আৰু জলাশয় ইত্যাদি সকলোৰে উৎপত্তি, পালন আৰু বিনাশ ঈশ্বৰেই কৰে। আচলতে এইবিলাক অনাদি প্ৰকৃতিৰ নিয়মানুসাৰে হয়। ই পৰমাত্মাৰ কাম নহয়। মানুহৰ জন্ম গহণ, জীৱন-ধাৰণ আৰু মৃত্যু— সকলো তেওঁৰ (মানুহৰ) কৰ্মৰ ফলাফলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

যদি কাৰোবাৰ ঘৰত শিশু জন্ম গ্ৰহণ কৰে তেন্তে তেওঁলোকে ভাবে যে ঈশ্বৰেই এই শিশুৰ জন্ম দিছে। আকৌ যদি কিছুদিনৰ পাছত উক্ত শিশুটিৰ মৃত্যু হয় তেতিয়া আকৌ অনৈকে ভাবে যে পৰমাত্মাই উক্ত শিশুৰ মৃত্যুৰ কাৰণ। এনেদৰে পৰিসীমিত আৰু প্ৰত্যেক মনুষ্যৰ কাৰণে ব্যক্তিগত কোনো কৰ্ম ঈশ্বৰে নকৰে। তেওঁৰ কৰ্ম সমষ্টিগত আৰু অপৰিসীমিত। বাস্তৱিকতে পৰমাত্মাৰ কৰ্তব্য, সমস্ত সৃষ্টি চক্ৰৰ মাজত এবাৰহে হয়। যেতিয়া গোটেই সংসাৰ বিকাৰৰ কাৰণে দুখ আৰু অশান্তিৰ চৰম সীমাত উপনীত হয়, তেতিয়া তেওঁ আহি পুনৰাই সকলোৰে কল্যাণ আৰু সদগতি সাধন কৰে। তেওঁৰ নামেই হৈছে পতিত পাৱন, সদগতি দাতা শিৱ। এই উদ্দেশ্যে তেওঁ তিনিটা কাম কৰাৰ প্ৰয়োজন হয়—

১। জ্ঞানৰ দ্বাৰা সততা, পৱিত্ৰতা আৰু শান্তি স্থাপন।

২। অসত্যতা, অপৱিত্ৰতা আৰু অশান্তিৰ বিনাশ।

৩। ধৰ্মপৰায়ণ, পৱিত্ৰ আত্মাৰ সংৰক্ষণ, পালন তথা তেওঁৰ সমৃদ্ধিকৰণ।

যেনেকৈ কোনো দেশৰ ৰাষ্ট্ৰপতিৰ অধীনত মন্ত্ৰীসকল থাকে আৰু ৰাষ্ট্ৰপতিৰ আদেশ অনুসাৰে বিভিন্ন বিভাগৰ কাৰ্যাৱলী সম্পাদন কৰে, ঠিক তেনেকৈয়ে কাৰ্যসম্পাদক নিৰাকাৰ পৰমপিতা পৰমাত্মা শিৱই তিনিটা মুখ্য কৰ্তব্য সম্পাদন কৰিবৰ কাৰণে তিনিজন সুক্ষ্ম আকাৰী দেৱতা, যথাঃ ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু আৰু শংকৰক ৰচনা কৰিছে— যাৰ দ্বাৰাই ক্ৰমশঃ স্থাপন, পালন আৰু বিনাশ কৰে। এই কাৰণে পৰমাত্মা শিৱক ত্ৰিমূৰ্তি বুলি কোৱা হয়। শিৱক ত্ৰিমূৰ্তি বুলি কোৱাৰ প্ৰমাণো যথেষ্ট আছে; যেনে—

১। শিৱলিঙ্গৰ ওপৰত যি ত্ৰিপুণ্ড লগোৱা হয় তাৰ তিনিটা ৰেখা ত্ৰিমূৰ্তি শিৱৰ সূচক।

২। শিৱৰ ওপৰত যি তিনিপতীয়া বেলৰ পাত অৰ্পণ কৰা হয় সেয়াও শিৱৰ ত্ৰিমূৰ্তিকে সূচায়।

৩। শিৱলিঙ্গক অনেক ঠাইত ওঁকাৰ লিঙ্গ বুলি কোৱা হয়। ওঁ শব্দৰ মাজত তিনিটা অক্ষৰ আছে যেনে অ, উ, ম। পৰমাত্মা শিৱৰ তিনি মূৰ্তি যেনে ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু আৰু শংকৰৰ দ্বাৰা সৃষ্টি, স্থিতি ও লয় আৰু "ঁ"ৰ দ্বাৰা তেওঁ যে জ্যোতি বিন্দু স্বৰূপ তাকে বুজায়।

৪। পৰমাত্মাক অন্য ধৰ্মত আৰু অন্য ভাষাত যি শব্দৰ দ্বাৰা সম্বোধন কৰা হয় সেইয়াও প্ৰায় তিনি অক্ষৰৰ হয়, যেনে GOD । GOD

শব্দৰ ভিতৰত G, O আৰু D অক্ষৰে তিনিটা কাম স্পষ্ট কৰি দিয়ে। G- Generation *(উৎপত্তি)*, O- Operation *(সমৃদ্ধি, বৃদ্ধি অথবা পালন)*, D-Destruction *(বিনাশ বা লয়)*।

৫। তিনি আকাৰী দেৱতা ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু আৰু শঙ্কৰক নজনাৰ কাৰণে বৰ্তমান ভাৰত চৰকাৰে ৰাজনৈতিক চিহ্ন (Coat of Arms) *ত্ৰিমূৰ্তি সিংহক কল্পনা কৰি লৈছে।*

মন কৰিবলগীয়া কথা এয়েই যে এই তিনি আকাৰী দেৱতা যথা— ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু আৰু শঙ্কৰৰ নিজস্ব, পৃথক পৃথক অস্তিত্ব আছে কিন্তু পৰমাত্মা শিৱ, যিজন এই তিনিজন দেৱতাৰ ৰচয়িতা, তেওঁৰ সত্তা এওঁলোকৰ পৰা সম্পূৰ্ণ বেলেগ।

শিৱ আৰু শংকৰৰ মাজত পাৰ্থক্য

সাধাৰণতে মানুহে শিৱ আৰু শঙ্কৰক একে সত্তাৰ দুটা বেলেগ নাম হিচাপে ধৰি লয়, কিন্তু বাস্তৱিকতে শিৱ আৰু শঙ্কৰ একেজন নহয়। শঙ্কৰ সূক্ষ্ম আকাৰী দেৱতা আৰু শিৱ নিৰাকাৰী। কল্যাণকাৰী, পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ নাম শিৱ আৰু শঙ্কৰ আকাৰী দেৱতা— যি এই তমোগুণী আসুৰী সৃষ্টিৰ বিনাশৰ বাবে নিমিত্ত। কোনো কোনো ছবিত পাৰ্বতী আৰু শঙ্কৰক শিৱলিঙ্গৰ সন্মুখত দেখুওৱা হৈছে য'ত শঙ্কৰে তেওঁৰ দৰে পাৰ্বতীকো শিৱৰ প্ৰতি যোগ সাধন কৰিবলৈ ইঙ্গিত কৰিছে। ইয়াৰ দ্বাৰাই শিৱ আৰু শঙ্কৰৰ ভিতৰত পাৰ্থক্য স্পষ্টভাৱে দেখা যায়। এই দুয়োজনৰ নাম একে বুলি ভবাৰ এইটোও কাৰণ হ'ব পাৰে যে, ভাৰতবৰ্ষত সৌৰাষ্ট্ৰ, গুজৰাট, সিন্ধু প্ৰভৃতি কোনো কোনো ঠাইত কোনো মানুহৰ নামৰ সৈতে তেওঁৰ পিতাকৰ নামও একেলগে লোৱা হয়; যেনে মোহন দাস কৰমচাঁদ গান্ধী— এই নামত পিতা-পুত্ৰৰ নাম একেলগে লোৱা হৈছে। এই একে পদ্ধতি অনুসাৰে মানুহে শিৱ-শঙ্কৰ ভোলানাথ ইত্যাদি বুলি কৈ আহিছে, কিন্তু এই কথা পাহৰি গৈছে যে শিৱ আৰু শঙ্কৰ, ৰচয়িতা আৰু ৰচনা ৰূপে দুটা পৃথক সত্তা।

এতেকে ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু আৰু শঙ্কৰ এই তিনিজন হ'ল সূক্ষ্ম আকাৰী দেৱতা

যাক দিব্য দৃষ্টিৰ দ্বাৰাইহে দেখা সম্ভৱ। এওঁলোকক পৰমাত্মা বুলি ক'ব নোৱাৰি কাৰণ এওঁলোকৰো ৰচয়িতা পৰমপিতা পৰমাত্মা শিৱ।

পৰমাত্মাৰ নিবাস স্থান আৰু তিনিলোক

পৰমাত্মাক যেনেকৈ ত্ৰিমূৰ্তি অৰ্থাৎ তিনিজন দেৱতাৰ ৰচয়িতা, ত্ৰিনেত্ৰী অৰ্থাৎ দিব্যবুদ্ধি সম্পন্ন, জ্ঞাননেত্ৰ প্ৰদানকাৰী, ত্ৰিকালদৰ্শী অৰ্থাৎ সৃষ্টিৰ আদি-মধ্য-অন্তৰ জ্ঞাতা বুলি অভিহিত কৰা হয়, তেনেদৰে তেওঁক ত্ৰিলোকী নাথ অথবা ত্ৰিভূৱনেশ্বৰ বুলিও কোৱা হয়। এতেকে এই প্ৰসংগতে তিনিলোকৰ অস্তিত্বও আহি পৰে ।

এই ত্ৰিলোক যেনে— (১) স্থূললোক (২) সুক্ষ্মলোক (৩) ব্ৰহ্মতত্ব।

(১) প্ৰথমে এই মনুষ্য সৃষ্টি অথবা স্থূললোক, য'ত আমি বাস কৰিছো অৰ্থাৎ এই আকাশ, বায়ু, অগ্নি, পানী আৰু পৃথিৱী আদি পাঁচ তত্ত্বৰ সৃষ্টি— যাক কৰ্মক্ষেত্ৰ বুলি কোৱা হয়, কাৰণ ইয়াত মনুষ্যই যেনে কাম কৰে তেনে ফল ভোগ কৰে।

উল্লেখিত জগতত বাস কৰাসকলৰ অস্থি-মাংসৰ শৰীৰ হয়। এইখন জগততে জন্ম-মৃত্যু আৰু সুখ দুখৰ বিৰাট খেল চলি আছে। গতিকে এই সৃষ্টিকেই বৃহৎ নাট্যশালা বা লীলাধাম বুলিও কোৱা হয়, য'ত চন্দ্ৰ আৰু সূৰ্যই দুটা চাকিৰ দৰে পোহৰ দিয়ে। এই সৃষ্টিতে সংকল্প, বচন আৰু কৰ্ম এই তিনিও কাৰ্য্য চলে। সৃষ্টি, স্থিতি, লয় — পৰমাত্মাৰ এই দিব্য কৰ্তব্য এইলোকৰ সৈতে সম্বন্ধিত।

(২) চন্দ্ৰ সূৰ্যৰো সিপাৰে, এই মনুষ্যলোকৰ আকাশ তত্ত্বৰো ওপৰত এক সূক্ষ্মলোক (অব্যক্তধাম) আছে য'ত শুভ্ৰ প্ৰকাশতত্ত্বৰ মাজত ব্ৰহ্মাপুৰী আৰু তাৰ ওপৰত সোণালী ৰঙা প্ৰকাশতত্ত্বৰ মাজত চতুৰ্ভুজ বিষ্ণুৰ পুৰী আৰু তাৰো ওপৰত শঙ্কৰপুৰী অৱস্থিত। এই তিনিও দেৱপুৰীকে একেলগে সূক্ষ্মলোক বুলি কোৱা হয়, কাৰণ এই তিনি দেৱতাৰ শৰীৰৰ বসন-ভূষণ ইত্যাদি স্থূল মনুষ্যৰ

দৰে পঞ্চভূতৰ দ্বাৰা গঠিত নহয় বৰঞ্চ সূক্ষ্ম প্ৰকাশ তত্ত্বৰ দ্বাৰা গঠিত। এই দেৱতা সকলক স্থূল চক্ষুৰ দ্বাৰা দেখা নাযায়; দিব্য দৃষ্টিৰ দ্বাৰাহে তেওঁলোকক সাক্ষাৎকাৰ কৰিব লাগে। এই পুৰীত সংকল্প আৰু গতি (Movement) আছে কিন্তু সেই ঠাইত বাণী অথবা ধ্বনি নাই। তাত মুখেৰে কথা কয় কিন্তু মনুষ্য লোকত কথা ক'লে যেনেকৈ ধ্বনি হয় তাত সেইদৰে ধ্বনি নহয়। এইলোকত মৃত্যু, ৰোগ, শোক, দুখ বা বিকাৰৰ নাম চিহ্নও নাই। ধৰ্মৰাজ পুৰীও এই সূক্ষ্ম লোকতে অৱস্থিত।

(৩) দেৱতাসকলৰ সূক্ষ্মলোকৰো ওপৰত সীমাহীন এক উজ্বল সোণালী ৰঙচুৱা ৰঙৰ প্ৰকাশতত্ত্ব আছে, যাক অখণ্ড জ্যোতি অথবা ব্ৰহ্মতত্ত্ব বুলি কোৱা হয়। এই তত্ত্ব পাঁচ প্ৰাকৃতিক তত্ত্ব, যথা— পৃথিৱী, পানী, অগ্নি, বায়ু অথবা আকাশতকৈয়ো অতি সূক্ষ্ম। যাৰ সাক্ষাৎকাৰ দিব্যচকুৰ দ্বাৰাইহে সম্ভৱ। এই ব্ৰহ্মতত্ত্বৰ এক অংশত বিন্দু স্বৰূপ জ্যোতি লিঙ্গ পৰমপিতা পৰমাত্মা শিৱ আৰু বিভিন্ন ধৰ্মাৱলম্বী আত্মাসকলৰ নিজ নিজ সংস্থানত (Section) বংশাৱলী বৃক্ষৰ আকাৰত নিবাস কৰে। এই ঠাইকে ব্ৰহ্মাকে, পৰলোক, মুক্তিধাম, নিৰ্বানধাম, মোক্ষধাম অথবা শিৱপুৰী বুলি কোৱা হয়। এই লোকত কৰ্মও নাই, সংকল্পও নাই; এতেকে এই লোকত সুখো নাই দুখো নাই; বৰঞ্চ এই দুই অৱস্থাৰ সলনি উক্তলোকত এক ভিন্ন অৱস্থা বিৰাজমান। এইলোকত অপৱিত্ৰতা অথবা বিকাৰ একেবাৰে নাই। এই পৱিত্ৰ ধামলৈ কোনো অপৱিত্ৰ কৰ্মবন্ধনযুক্ত শৰীৰ যাব নোৱাৰে। এই স্থানত আত্মাও অকৰ্তা, অভোক্তা আৰু নিৰ্লিপ্ত অৱস্থাত থাকে। সৃষ্টি লীলাৰ অনাদি আৰু নিশ্চিত যোজনা অনুসাৰে যেতিয়া কোনো আত্মাই সৃষ্টিৰূপী ৰঙ্গমঞ্চত অভিনয় কৰিবৰ সময় হয়, তেতিয়াই তেওঁ সাকাৰ লোকলৈ নামি আহি নিজৰ নিৰ্দিষ্ট অভিনয় কৰিবৰ কাৰণে শৰীৰ ৰূপী বস্ত্ৰ ধাৰণ কৰে।

প্ৰায়ে দেখা যায় যে দুখ বা অশান্তিৰ সময়ত মানুহে পৰমাত্মাৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাবলৈ মুখ আৰু হাত ওপৰলৈ কৰে কাৰণ জ্ঞাত বা অজ্ঞাতভাৱে এই সকলো ধৰ্মাৱলম্বী আত্মাৰ মাজত সোমাই আছে যে পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ

নিবাস ওপৰত আৰু পৰমপিতাৰ নিবাস স্থূল হোৱাৰ কাৰণে ই পৰধাম নামে পৰিচিত।

প্ৰায় লোকে আত্মা আৰু পৰমাত্মাৰ নিবাস স্থান "ব্ৰহ্মতত্ত্ব"কে পৰমাত্মা বুলি ভুল কৰে। প্ৰথমতে এই ভ্ৰান্তি দূৰ কৰা প্ৰয়োজন। যেনেকৈ চক্‌চকীয়া বস্তু মাত্ৰেই সোণ নহয়, ঠিক সেইদৰে প্ৰকাশমান ব্ৰহ্মজ্যোতি অচৈতন্য তত্ত্বকে জ্যোতিস্বৰূপ চৈতন্য পৰমাত্মা বুলি ভবা সকলোতকৈ ডাঙৰ ভুল; এতেকে ব্ৰহ্মকে পৰমাত্মা বুলি অথবা "অহমব্ৰহ্মাস্মি" বুলি কোৱা ভুল। এই অচৈতন্য ব্ৰহ্মতত্ত্বক স্মৰণ কৰাৰ কাৰণে আত্মাবিলাক শক্তিশালী আৰু পৱিত্ৰ হ'ব পৰা নাই, কাৰণ অচৈতন্য বস্তুৰ পৰা তেওঁলোকে কেনেকৈ শক্তি লাভ কৰিব?

শিৱৰাত্ৰি অথবা পৰমাত্মাৰ দিব্য জন্ম

পৰমাত্মাৰ নাম শিৱ অৰ্থাৎ কল্যাণকাৰী হোৱাৰ কাৰণ হ'ল ধৰ্মৰ গ্লানিৰ সময়ত যেতিয়া সকলো মনুষ্যাত্মাৰ মায়াৰ (পাঁচ বিকাৰ) প্ৰকোপত দুখী, অশান্ত, পতিত আৰু ভ্ৰষ্টাচাৰী হয়, তেতিয়া কল্যাণকাৰী শিৱ পৰমাত্মা আহি পুনৰায় তেওঁলোকক পৱিত্ৰ আৰু স্থিৰ অৱস্থালৈ অনাৰ কৰ্তব্য কৰে। পৰমাত্মা ব্ৰহ্মলোকত অৱস্থান কৰাৰ সময়ত নিসংকল্প আৰু নিষ্ক্ৰিয় অৱস্থাত থাকে। এতেকে পৰমাত্মায়ো কৰ্মভ্ৰষ্ট আৰু ধৰ্মভ্ৰষ্ট সংসাৰৰ উদ্ধাৰৰ হেতুকে ব্ৰহ্মলোকৰ পৰা এই সাকাৰ সৃষ্টিলৈ নামি আহি কোনো সাকাৰ শৰীৰক আধাৰ ৰূপে ল'ব লগা হয়। তেওঁ কোনো এজন বিশেষ জীৱিত সাধাৰণ বৃদ্ধৰ শৰীৰত প্ৰৱেশ কৰে। পৰমাত্মা শিৱৰ এনে অৱতৰণ অথমা তেওঁৰ দিব্য আৰু অলৌকিক জন্মৰ পুণ্য স্মৃতিৰ উদ্দেশ্যে শিৱৰাত্ৰি অথবা শিৱজয়ন্তী উৎসৱ পালন কৰা হয়। এই উৎসৱ ভাৰতত বিশেষ ধুম-ধামেৰে পালন কৰা হয় কাৰণ ভাৰতবৰ্ষই পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ জন্ম তথা কৰ্মৰ পৱিত্ৰ ভূমি।

শিৱৰাত্ৰি উৎসৱ ফাগুন মাহত হয়। সেই সময়ত কৃষ্ণ পক্ষৰ চতুৰ্দশী তিথিত পূৰ্ণ অন্ধকাৰ হয়। ইয়াৰ পিছত শুক্লপক্ষ আৰম্ভ হয়, আৰু কিছুদিনৰ পাছতেই নতুন বৰ্ষৰ আৰম্ভণি হয়। এনেকৈয়ে ৰাত্ৰি সদৃশ ফাগুণ মাহৰ কৃষ্ণা

চতুৰ্দশীয়ে আত্মাসকলৰ অজ্ঞান আন্ধাৰ অৰ্থাৎ আসুৰি লক্ষণযুক্ত বিকাৰৰ শেষ পৰ্যায়ৰ অন্তিম পদক্ষেপৰ সূচনা কৰে।

ইয়াৰ পিছত আত্মাবিলাকৰ শুক্লপক্ষ অৰ্থাৎ নতুন কল্প আৰম্ভ হয়। অৰ্থাৎ অপৱিত্ৰতা আৰু দুখ শেষ হোৱাত পৱিত্ৰ আৰু সুখৰ সময় আৰম্ভ হয়। পৰমাত্মা শিৱ অৱতৰিত হৈ জ্ঞান, যোগ আৰু পৱিত্ৰতাৰ দ্বাৰা আত্মাসকলৰ মাজত আধ্যাত্মিক জাগৃতিৰ সূচনা কৰে। এই মহত্ত্বৰ ফলস্বৰূপেই ভক্তসকলে শিৱৰাত্ৰিৰ দিনা ৰাতি জাগৰণ কৰে। শিৱ আৰু শংকৰৰ মাজত যি পাৰ্থক্য তাক তেওঁলোকে বুজিব নোৱাৰি শংকৰক মতলীয়া যোগী বুলি ভাবি লৈ ভাঙ, ঘোটা, গাঁজা ইত্যাদি খাই সেইদিনা নিজেও শংকৰৰ দৰে যোগী হয়। বেচেৰাহঁতৰ এই জ্ঞান নাই যে প্ৰকৃত যোগী হ'বলৈ হ'লে পৰমাত্মা প্ৰদত্ত জ্ঞানামৃত পান কৰিব লাগিব। সেইদিনা সকলোৱে উপবাস বা ব্ৰত পালন কৰে। উপবাস (উপ=ওচৰ; বাস=থকা) শব্দৰ বাস্তৱিক অৰ্থ হৈছে পৰমাত্মাৰ ওচৰ চপা। এতিয়া পৰমাত্মাৰ লগত যোগ-যুক্ত হ'বৰ কাৰণে নিৰ্বিকাৰী অৰ্থাৎ পাঁচ বিকাৰৰ পৰা মুক্ত হ'বৰ ব্ৰত ল'ব লাগিব। পৰমাত্মাৰ অৱতৰণৰ সময় আৰু তেওঁৰ আৱশ্যকতা সম্বন্ধে সম্পূৰ্ণৰূপে জানিবৰ হ'লে সৃষ্টি চক্ৰৰ জ্ঞানৰ বিশেষ প্ৰয়োজন।

পৰমাত্মাৰ পৰিচয়ৰ সাৰাংশ

দিব্যনাম — **ত্ৰিমূৰ্তিশিৱ।**

দিব্যৰূপ — **জ্যোতিৰ্বিন্দু।**

নিবাস স্থান — **পৰধাম / ব্ৰহ্মলোক।**

দিব্যগুণ — **জ্ঞানৰ সাগৰ, প্ৰেমৰ সাগৰ, শান্তি আৰু আনন্দৰ সাগৰ।**

দিব্য কৰ্তব্য — **অনেক অধৰ্মৰ বিনাশ আৰু এক সৎধৰ্ম স্থাপন।**

অৱতৰণৰ সময় — **কলিযুগৰ অন্ত আৰু সত্যযুগৰ আদি অৰ্থাৎ পুৰুষোত্তম সঙ্গম যুগত।**

সংসাৰত সকলোতকৈ ডাঙৰ ভুল

আজি মানুহে পৰমপিতা পৰমাত্মাক পাহৰি গৈছে। তেওঁলোকে পৰমাত্মাক নাম আৰু ৰূপ হীন অথবা সৰ্বব্যাপী বুলি মানি লোৱাৰ কাৰণে যোগভ্ৰষ্ট হৈছে। এতেকে তেওঁলোকে পৱিত্ৰতা, সুখ তথা ঈশ্বৰীয় জন্মসিদ্ধ অধিকাৰৰ পৰা বঞ্চিত হৈছে। যদি মানুহ মাত্ৰৰেই এই জ্ঞান হ'লহেঁতেন যে শিৱই হৈছে পৰমপিতা আৰু গীতা-জ্ঞান তেঁৱেই দিছে, তেনেহ'লে আজি এই ভাৰত স্বৰ্গৰাজ্যত পৰিণত হ'লহেঁতেন।

পৰমাত্মা জন্ম-মৃত্যু ৰহিত

এই মনুষ্য সৃষ্টিৰ তুলনা এটা চক্ৰৰ লগত কৰিব পাৰি। প্ৰত্যেক মনুষ্যাত্মাই জনম-মৰণৰ চক্ৰলৈ আহিব লাগে। কোনো মনুষ্যাত্মাই এই চক্ৰৰত জনম-মৰণৰ পৰা আঁতৰি থকা সম্ভৱ নহয়। আনকি সৰ্বগুণ সম্পন্ন শ্ৰীকৃষ্ণ আৰু শ্ৰীৰামও লৌকিক জন্ম গ্ৰহণ কৰি শেষত শৰীৰৰূপী কলেৱৰ ত্যাগ কৰিবলগীয়া হৈছিল।

কেৱল পৰমাত্মাহে এই চক্ৰৰ আঁতৰত কাৰণ তেওঁ কৰ্মাতীত। সেইকাৰণে জ্যোতিৰ্বিন্দু পৰমাত্মা শিৱকহে মৃত্যুঞ্জয়, অমৰনাথ অথবা অকালমূৰ্ত কোৱা হয়।

এই কথা স্পষ্টভাৱে ক'ব পাৰি যে, এই কলি যুগৰ অন্তত আৰু সত্য যুগৰ প্ৰাৰম্ভত অৰ্থাৎ বৰ্তমানৰ পুৰুষোত্তম সঙ্গম যুগতহে জন্ম-মৰণ ৰহিত পৰমপিতা পৰমাত্মাৰ লগত যোগযুক্ত হৈ জন্ম-মৰণৰ চক্ৰৰ পৰা মুক্তি পাব পাৰি।

■ ■ ■